Europa-Parlamentet
2024-2029

Udenrigsudvalget

2025/2253(INI)

9.2.2026

UDKAST TIL BETÆNKNING

om Kommissionens 2025-rapport om Montenegro
(2025/2253(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Marjan Šarec

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE.....9

BILAG: ERKLÆRING OM INPUT 10

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om Kommissionens 2025-rapport om Montenegro

(2025/2253(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Montenegro på den anden side[1], som trådte i kraft den 1. maj 2010,

– der henviser til Montenegros ansøgning af 15. december 2008 om medlemskab af Den Europæiske Union,

– der henviser til Kommissionens udtalelse af 9. november 2010 om Montenegros ansøgning om medlemskab af Den Europæiske Union (COM(2010)0670), Det Europæiske Råds afgørelse af 17. december 2010 om at give Montenegro status som kandidatland og Det Europæiske Råds afgørelse af 29. juni 2012 om at indlede forhandlinger med Montenegro om tiltrædelse af EU,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1529 af 15. september 2021 om oprettelse af et instrument til førtiltrædelsesbistand (IPA III)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1449 af 14. maj 2024 om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan[3],

– der henviser til formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki den 19. og 20. juni 2003,

– der henviser til mødet mellem Vestbalkans ledere den 1. juli 2025 i Skopje, Nordmakedonien, om vækstplanen for Vestbalkan,

– der henviser til erklæringen af 17. december 2025 fra topmødet mellem EU og Vestbalkan,

– der henviser til formandskabets konklusioner af 16. december 2025 om udvidelse,

– der henviser til Berlinprocessen, som blev igangsat den 28. august 2014,

– der henviser til formandens konklusioner fra topmødet i 2025 om Berlinprocessen, der blev afholdt den 22. oktober 2025,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2020 med titlen "En økonomisk plan og investeringsplan for Vestbalkan" (COM(2020)0641),

[1] EUT L 108 af 29.4.2010, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
[2] EUT L 330 af 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. november 2023 med titlen "Ny vækstplan for landene på Vestbalkan" (COM(2023)0691),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 20. marts 2024 om førudvidelsesreformer og gennemgang af politikker (COM(2024)0146),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. juli 2025 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2025 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2025)0900) og til det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Montenegro" (Rapport om retsstatssituationen 2025 – landekapitlet om Montenegro) (SWD(2025)0929),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 4. november 2025 med titlen "Meddelelse om EU's udvidelsesstrategi 2025" (COM(2025)0690) og til det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Montenegro 2025 Report" (Rapport for 2025 om Montenegro) (SWD(2025)0754),

– der henviser til Kommissionens vurdering af Montenegros økonomiske reformprogram inden for rammerne af dens oversigt og landevurderinger af 2. juni 2025 og til de fælles konklusioner af 13. maj 2025 fra den økonomiske og finansielle dialog med regionale partnere,

– der henviser til resultaterne af regeringskonferencerne om tiltrædelse mellem EU og Montenegro af 22. juni 2021, 13. december 2021, 29. januar 2024, 26. juni 2024, 16. december 2024, 27. juni 2025, 16. december 2025 og 26. januar 2026,

– der henviser til det 11. møde i Stabiliserings- og Associeringsrådet EU-Montenegro den 14. juli 2022,

– der henviser til erklæringen og henstillingerne fra det 23. og 24. møde i Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Montenegro, der blev afholdt henholdsvis den 2.-3. april 2025 og den 18.-19. september 2025,

– der henviser til Montenegros tiltrædelse af NATO den 5. juni 2017,

– der henviser til sine tidligere beslutninger om Montenegro,

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A10-0000/2026),

A. der henviser til, at udvidelse er et centralt udenrigspolitisk redskab for EU og en strategisk investering i fred, sikkerhed og velstand;

B. der henviser til, at hvert kandidatland vurderes ud fra dets egen opfyldelse af Københavnskriterierne;

C. der henviser til, at Montenegro er det kandidatland, der har gjort størst fremskridt hen imod tiltrædelse af EU;

D. der henviser til, at EU er Montenegros mest pålidelige partner, og at 69 % af landets borgere har tillid til EU;

Engagement i EU-medlemskab

1. glæder sig over Montenegros stabile fremskridt med EU-relaterede reformer, der understøttes af et bredt politisk engagement og ambitioner om at afslutte forhandlingerne inden udgangen af 2026; glæder sig over, at yderligere seks forhandlingskapitler blev foreløbigt afsluttet i 2025, og et i 2026, hvilket bringer det samlede antal op på 13; gentager sin fulde støtte til landets fremtid i EU;

2. opfordrer alle politiske aktører til at fastholde fokus og momentum i bestræbelserne på at opnå en vellykket afslutning af tiltrædelsesforhandlingerne; fremhæver behovet for politisk stabilitet og konstruktivt samarbejde på tværs af partierne i denne henseende; minder om, at reelle fremskridt afhænger af en effektiv gennemførelse af de reformer, der er blevet vedtaget, og af varige resultater på retsstatsområdet; opfordrer Montenegro til yderligere at fremme sin gennemførelse af lukningsbenchmarkene, navnlig for så vidt angår kapitel 23 og 24;

3. glæder sig over Montenegros faste og fulde tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder med hensyn til EU's restriktive foranstaltninger. glæder sig over sikkerheds- og forsvarsdialogen mellem EU og Montenegro;

4. er fortsat dybt bekymret over ondsindet udenlandsk indblanding, destabiliseringsaktiviteter, hybride trusler og desinformationskampagner fra tredjelandsaktører i Montenegro; opfordrer til, at der træffes stærkere foranstaltninger for at imødegå disse og øge samfundets modstandsdygtighed; opfordrer EU og Montenegro til fortsat at anvende en målrettet strategisk kommunikation om fordelene ved udvidelse og EU-medlemskab;

5. glæder sig over det montenegrinske parlaments aktive engagement i Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Montenegro;

Demokrati og retsstaten

6. fremhæver det montenegrinske parlaments betydning i tiltrædelsesprocessen og tilskynder til konstruktiv dialog på tværs af det politiske spektrum; understreger, at et tæt samarbejde mellem Montenegros regering og parlament er afgørende for en rettidig og effektiv gennemførelse af reformer;

7. glæder sig over de ændringer, der er foretaget i Montenegros valglov, navnlig dem, der vedrører tilsyn med kampagnefinansiering og medier, valgintegritet, kønskvoter på valglister og én valgdag for lokale valg; opfordrer indtrængende Montenegro til fuldt ud at tilpasse sig EU's standarder og til fuldt ud at gennemføre alle henstillinger fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og Sammenslutningen af Stater mod Korruption, navnlig hvad angår politiske partiers udgifter og forhindring af misbrug af statsmidler;

8. opfordrer til en hurtigere udnævnelse af dommere ved hjælp af meritbaserede og gennemsigtige procedurer, herunder udnævnelser til forfatningsdomstolen samt domstolsrådet og anklagerådet;

9. opfordrer indtrængende Montenegro til yderligere at tilpasse sin retlige ramme til gældende EU-ret og europæiske standarder for retsvæsenets uafhængighed, ansvarlighed, upartiskhed, integritet og professionalisme og til at gennemføre udestående henstillinger; opfordrer til større effektivitet i retssystemet, herunder til at nedbringe pukler af uafsluttede sager, navnlig i forbindelse med sager om korruption og organiseret kriminalitet;

10. opfordrer indtrængende Montenegro til at intensivere den proaktive efterforskning og retsforfølgelse af korruption på højt niveau og til at styrke kapaciteten og ydeevnen hos retslige og korruptionsbekæmpende organer; opfordrer til yderligere tilpasning til gældende EU-ret og EU's standarder i bekæmpelsen af korruption og opfordrer indtrængende Montenegro til at behandle de udestående henstillinger på dette område;

11. opfordrer til, at der vedtages omfattende integritetspolitikker for at beskytte de retshåndhævende myndigheder og retsvæsenet mod korruption og organiseret kriminalitet; opfordrer indtrængende Montenegro til at gøre retsforfølgningen og retssager i forbindelse med grov og organiseret kriminalitet, navnlig sager om hvidvask af penge, mere effektive;

12. opfordrer Montenegro til fuldt ud at tilpasse sin visumpolitik til EU's, navnlig for så vidt angår lande, der udgør en sikkerhedsrisiko; minder om, at dette er et lukningsbenchmarkkrav for så vidt angår kapitel 24;

13. fremhæver betydningen af en gennemsigtig og ansvarlig offentlig forvaltning, stærkere administrativ kapacitet og en professionel, meritbaseret offentlig tjeneste;

Grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

14. beklager, at de mest sårbare grupper i Montenegro, herunder romaer og egyptere, personer med handicap og LGBTIQ+-personer, fortsat udsættes for forskelsbehandling, hadefuld tale og hadforbrydelser; gentager sin opfordring til det montenegrinske parlament om at vedtage en ny lov om bekæmpelse af forskelsbehandling, der er i overensstemmelse med gældende EU-ret og de europæiske standarder;

15. anerkender det montenegrinske samfunds multietniske karakter; bemærker behovet for følsom og inklusiv håndtering af identitetsrelaterede drøftelser for at forhindre polarisering og opbygge en bred konsensus om spørgsmål af fælles interesse såsom Montenegros vej hen imod EU;

16. fordømmer på det kraftigste al hadefuld tale og hadforbrydelser; glæder sig over stigningen i antallet af retsforfølgelser for racisme og hadefuld tale; opfordrer Montenegro til at intensivere sin institutionelle reaktion på hadefuld tale og til fuldt ud at tilpasse sig gældende EU-ret;

17. fremhæver behovet for at bekæmpe forskelsbehandling af kvinder; beklager, at kønsbaseret vold og holdninger, der skyder skylden på offeret, er så udbredte; opfordrer indtrængende Montenegro til at afsætte tilstrækkelige midler og ressourcer til sin ramme for ligestilling mellem kønnene og til at sørge for en tilstrækkelig koordinering og håndhævelse af den;

18. noterer sig Montenegros nultolerancepolitik over for vold mod journalister og fordømmer tilfælde af stærke verbale angreb på medier og repræsentanter for civilsamfundet fra offentlige embedsmænds og politiske partiers side; opfordrer til en hurtig og effektiv håndhævelse af loven og til effektiv retsbeskyttelse, idet der gives forrang til at gennemføre efterforskninger og følge op på uafsluttede sager;

19. fremhæver, at frie og pluralistiske medier spiller en afgørende rolle; glæder sig over den nylige udnævnelse af medlemmer til rådet for agenturet for audiovisuelle medietjenester og understreger, at agenturet skal kunne fungere uafhængigt og frit for politisk indflydelse;

20. opfordrer til en meningsfuld inddragelse af civilsamfundet i den politiske beslutningsproces, herunder ved efter en lang pause at genoptage arbejdet i rådet for samarbejde mellem regeringen og ikkestatslige organisationer;

Forsoning og gode naboskabsforbindelser

21. fremhæver den centrale rolle, som gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde spiller i udvidelsesprocessen; opfordrer til konstruktive løsninger på udestående bilaterale spørgsmål, idet der gives forrang til borgernes interesser;

22. roser Montenegro for dets konstante fremskridt i den nationale behandling af sager om krigsforbrydelser; opfordrer landet til fortsat at anlægge en proaktiv tilgang med henblik på at sikre adgang til domstolsprøvelse og erstatning til ofre; glæder sig over det regionale samarbejde om disse spørgsmål, herunder om forsvundne personer;

Socioøkonomiske reformer

23. glæder sig over Montenegros engagement i EU's vækstplan for Vestbalkan; roser landet for dets fremskridt med gennemførelsen af sin reformdagsorden, hvortil der er udbetalt 18 mio. EUR, og tilskynder til yderligere gennemførelse;

24. tilskynder fortsat Montenegro til at gøre fuld og effektiv brug af al EU-finansiering, der ydes til landet, herunder ved at forbedre den administrative kapacitet, fremskynde programmeringen og indgåelse af kontrakter og forbedre koordineringen; fremhæver betydningen af en bred inddragelse af interesserede parter, herunder lokale myndigheder og civilsamfundet; minder om betingelserne for EU's finansielle støtte;

25. glæder sig over Montenegros operationelle deltagelse i det fælles eurobetalingsområde (SEPA);

26. noterer sig Montenegros økonomiske vækst og opfordrer indtrængende til fortsat finanspolitisk disciplin, strukturreformer, forbedret regeringsførelse og foranstaltninger til at styrke konkurrenceevnen, væksten i den private sektor og udenlandske investeringer;

27. opfordrer Montenegro til at fremme digitaliseringen af offentlige tjenester og forbedre virksomhedsrelateret erhvervsuddannelse;

28. opfordrer indtrængende Montenegro til at intensivere sin bekæmpelse af korruption i forbindelse med offentlige udbud ved at styrke de retlige rammer og forbedre

afsløringen af regelstridigheder og opfordrer landet til at sikre, at alle mellemstatslige aftaler er i fuld overensstemmelse med EU's regler og principper;

Energi, miljø og konnektivitet

29. opfordrer indtrængende Montenegro til at intensivere sine bestræbelser på at opnå en bæredygtig og grøn omstilling og til endelig at vedtage og gennemføre sin nationale energi- og klimaplan; opfordrer til fuld tilpasning til elintegrationspakken og til stærkere energieffektivitetsforanstaltninger;

30. opfordrer Montenegro til at intensivere sine bestræbelser på at opfylde lukningsbenchmarkene for kapitel 27 med fokus på luftkvalitet, vand, naturbeskyttelse, affaldshåndtering og klimaændringer og til at vedtage strategier og handlingsplaner for luftkvalitet og naturbeskyttelse samt lokale affaldshåndteringsplaner; glæder sig over, at Montenegro har tilsluttet sig EU's LIFE-program;

31. opfordrer Montenegro til at styrke sin administrative kapacitet og forbedre sin beslutningstagning om infrastrukturprojekter; opfordrer Montenegro til at orientere sin transportpolitik i retning af bæredygtig og intelligent mobilitet;

°

° °

32. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, medlemsstaternes regeringer og parlamenter samt til Montenegros præsident, regering og parlament.

BEGRUNDELSE

Montenegro anerkendes fortsat som det førende kandidatland til medlemskab af Den Europæiske Union, og det har i løbet af det seneste år taget skridt, der bestyrker denne status.

Denne betænkning fra Europa-Parlamentet bygger på nøje observation af den daglige udvikling og en grundig vurdering af de relevante interesserede parters fremskridt og aktiviteter. Som fast ordfører var jeg i landet så ofte som muligt og søgte at vurdere situationen så nøjagtigt og objektivt som muligt.

Afslutningen af fem forhandlingskapitler ved udgangen af sidste år viser uden tvivl fremskridt, og afslutningen af kapitel 32 i januar 2026 er også gode nyheder. Montenegros forhandlingsteam har sat sig det meget ambitiøse mål at afslutte alle kapitler inden udgangen af 2026.

Montenegros vej mod EU bestemmes imidlertid ikke alene af tekniske forhandlinger og gennemførelsen af reformer. Den er også formet af den politiske virkelighed, som er præget af forskellige konkurrerende interesser. Et klart eksempel herpå er opførelsen af et spildevandsrensningsanlæg til hovedstaden, som står over for politiske hindringer, fordi nogle fremtrædende politikere udnytter dette projekt til politisk konfrontation. Uden et moderne spildevandsrensningssystem kan hovedstaden imidlertid ikke fungere i overensstemmelse med Montenegros forfatning, der definerer landet som et miljøvenligt land, og dette er også en betingelse for at kunne afslutte det relevante forhandlingskapitel.

Bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption samt bekymringer vedrørende mediefriheden og civilsamfundet står også fortsat højt på dagsordenen.

Vigtigst af alt har opinionsundersøgelser af støtten til EU-medlemskab under hele processen vist fortsat stærk opbakning hertil blandt borgerne. Størstedelen af det politiske spektrum er klar over denne virkelighed og handler i overensstemmelse hermed. De fleste politiske aktører har internaliseret tiltrædelsesprocessen som det vigtigste statsopbyggende forehavende og et afgørende vendepunkt for landet.

Montenegro står over for et usædvanligt krævende år – tiden er knap, og der er meget arbejde, der skal gøres. Denne betænkning bør derfor både tjene som anerkendelse af de fremskridt, der er gjort hidtil, og som tilskyndelse for den kommende periode. Frem for alt bør den betragtes som en opfordring til alle interesserede parter om at udvise visdom og ansvarlighed for at sikre, at mindre tvister ikke overskygger – eller forpurrer – de bredere strategiske mål.

BILAG: ERKLÆRING OM INPUT

Ordføreren erklærer på eget ansvar, at han ikke i sin betænkning har medtaget input fra interesserepræsentanter, der er omfattet af anvendelsesområdet for den interinstitutionelle aftale om et obligatorisk åbenhedsregister[1], eller fra repræsentanter for offentlige myndigheder i tredjelande, herunder deres diplomatiske missioner og ambassader, som i henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen skal angives i dette bilag.

[1] Interinstitutionel aftale af 20. maj 2021 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om et obligatorisk åbenhedsregister (EUT L 207 af 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).